

Giá Trị Việc Vị Tha, Lượng Thứ Trong Islam & Việc Cải Thiện Mối Quan Hệ

فضل التسامح في الإسلام وفضل الإصلاح ذات البين

<Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية>

Tác giả: Sheikh Nabeel Al-I'wadh

اسم المؤلف: الشيخ نبيل العوضي

Dịch thuật: Abu Hisan Ibnu Ysa

ترجمة: أبو حسان ابن عيسى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Nhân danh Allah, Đấng Rất Mực Độ Lượng,

Đấng Rất Mực Khoan Dung

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا،
مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ ﴿١٣﴾ آل عمران: 102

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا
رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾ ﴿١﴾

النساء: 1

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا﴾ ﴿٧﴾ ﴿يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ ﴿٧١﴾ الأحزاب: 70 - 71

أَمَّا بَعْدُ إِنَّ أصدقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرُ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ صلی اللہ علیہ وسلم وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا
وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٍ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ، ثُمَّ أَمَّا بَعْدُ:

Trong cuộc sống thường nhật chúng ta không thể tránh được xung đột, hiềm khích, cãi vã, bất đồng ý kiến giữa anh em, giữa vợ chồng, giữa cha con, giữa đồng nghiệp, giữa bạn bè, giữa xóm riềng, giữa các cá thể khác trong tập thể .v.v.. âu mỗi người lúc đó đều có chung suy nghĩ muốn khắc phục nó và không muốn để lại hậu quả nghiêm trọng hơn. Vậy, khắc phục bằng cách nào, ra sao, như thế nào ?

Islam luôn hành diện là tôn giáo hàng đầu đưa con người đến “**chân – thiện – mỹ**”, rèn luyện tín đồ Muslim trở thành người rộng lượng, nhân từ nhưng mạnh mẽ. Trong những điểm nổi bật của Islam, những điểm đáng ca ngợi, đáng quan tâm mà mỗi tín đồ Muslim cần phải rèn luyện để có được, bởi với hành động tuy rất đơn giản nhưng lại được Allah hậu đãi vô cùng, bởi phần thưởng luôn dùng chính là những gì đã làm để thưởng, đó là lòng vị tha cho mọi người, lượng thứ cho tất cả những ai đã làm bạn giận, làm bạn buồn. Đây là bản tính mà tín đồ Muslim được khích lệ có được nó, với bản tính này biến người Muslim luôn sống hành diện giữa xã hội, sẽ chẳng bị xem thường như một số người làm tướng, vì vậy mà Rasul صلی اللہ علیہ وسلم đã khẳng định:

{ مَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا }

“Allah sẽ không thêm gì cho người có lòng vị tha ngoài sự hãnh diện.” Hadith do Muslim ghi. Đúng vậy, Allah sẽ phù hộ cho người có lòng vị tha, lượng thứ sống hiên ngang giữa cộng đồng, trở thành tấm gương quý để người khác noi theo, đặc biệt được Ngài tha thứ tội lỗi như đã hứa trong Qur'an:

﴿وَإِنْ تَعْفُوا وَتَصْفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ التغابن: 14

﴿**Nhưng nếu các người vị tha, lượng thứ và tha thứ cho chúng thì quả thật Allah là Đấng Hằng Tha Thứ, Đấng Rất Mực Khoan Dung.**﴾ Al-Taghaa-bun: 14 (chương 64).

Người có lòng vị tha chẳng những được tình thương từ Allah mà còn được Ngài trọng thưởng sau này như Nabi صلی اللہ علیہ وسلم đã miêu tả về hoàn cảnh của ngày phán xét, Người nói: “Vào ngày phán xét cuối cùng, có một người không có nhiều việc hành đạo được đưa trình diện Allah, Ngài hỏi: “*Người đã làm gì, việc làm nào người hi vọng được Allah khoan dung cho Người?*” Y đáp: “*Không có gì cả, ngoại trừ việc bề tôi đã gia hạn thời gian trả nợ cho người nghèo và tạo dễ dàng cho người giàu.*” Lúc đó, Allah tuyên bố trước tất cả Thiên Thần:

﴿أَنَا أَحَقُّ بِذَلِكَ مِنْ عَبْدِي، قَدْ عَفَوْتُ عَنْهُ وَأَدْخَلْتُهُ الْجَنَّةَ﴾

“TA xứng đáng làm điều đó hơn nô lệ của TA, TA đã tha thứ cho hân và cho hân vào thiên đàng.”

﴿وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى﴾ البقرة: 237

﴿**Và việc vị tha cận kề với Taqwa (lòng kính sợ) hơn.**﴾ Al-Baqarah: 237 (Chương 2). Một khi tín đồ Muslim nào đó muốn đạt được cấp bậc Taqwa (lòng kính sợ) thì hãy lượng thứ cho thiên hạ mỗi khi họ làm lỗi với mình.

Về Nabi صلی اللہ علیہ وسلم đã không biết bao lần bị quân chúng của mình hãm hại, mắng chửi, đuổi giết, có lần Người bị họ làm chảy máu mặt, vừa lau máu Người vừa cầu xin:

﴿اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾

“Lạy Allah, xin hãy tha thứ cho giáo dân của bề tôi, quả thật, họ không biết gì.”

﴿وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ آل عمران: 134

﴿**Và luôn lượng thứ cho mọi người. Bởi Allah rất thương yêu người làm điều tốt.**﴾ Ali I'mraan: 134 (chương 3).

Theo lẽ công bằng trong Islam, đối với những ai đã làm sai với anh, anh được quyền lấy lại công bằng từ y, bởi công lý là công lý anh có quyền lấy lại những gì thuộc về mình từ kẻ bất công với anh, thậm chí, anh được phép cầu xin Allah gây hại những đã bất công với mình và lời cầu xin đó được Allah đón nhận như Ngài đã hứa qua Hadith Soheeh. Dẫu biết vậy, nhưng để đạt được cấp bậc cao nhất, được gần Taqwa (lòng kính sợ) hơn, được ân phước to lớn hơn thì anh hãy vị tha cho những ai đã bất công với anh. Đặc biệt là lúc anh thừa khả năng lấy lại công bằng nhưng vẫn lượng thứ cho họ thì anh sẽ đạt được vị trí quan trọng nơi Allah, hãy nhìn vào Hadith mà Rasul صلی اللہ علیہ وسلم đã bậc cười ở phần cuối trong khi ở phần đầu Hadith Người đã khóc rất nhiều, Nabi صلی اللہ علیہ وسلم nói: “Vào ngày phán xử cuối cùng, có hai người đàn ông trong giáo đồ của Ta kéo nhau đến gặp Allah - Đấng Hùng Mạnh -, một trong hai nói: “*Lạy Thượng Đế, xin hãy lấy lại công bằng cho bề tôi từ kẻ này.*” Allah hỏi lại y: “*Tại sao người còn đòi nữa trong khi kẻ này*

không còn gì để trả cho người ?” Y đáp: “Vây hãy lấy tội lỗi của bề tôi đổ lên đầu y.”” Lúc này Nabi ﷺ tuân trào ngán lệ mà nói:

{إِنَّ ذَاكَ الْيَوْمَ عَظِيمٌ يَحْتَاجُ النَّاسُ أَنْ يَحْمِلَ مِنْ أَوْزَارِهِمْ}

“Đó là ngày vĩ đại mà tất cả đều tìm ai đó gánh tội thay mình.” Allah bảo: “Người hãy ngán đầu mà nhìn vào thiên đàng.” Y liền ngán đầu nhìn mà thốt: “Lạy Allah, bề tôi nhìn thấy những thành phố bằng vàng, những tòa lâu đài bằng vàng được đính cẩn bằng ngọc trai lấp lánh, chúng là của vị Nabi nào vậy; của vị Siqqeed nào vậy; của vị Shaheed vào vậy ?” Allah đáp: “Là của kẻ nào sẵn sàng trả giá cho nó.” Y đáp: “Lạy Thượng Đế, ai sở hữu được cái giá đó ?” Allah đáp: “Người đang nắm nó trong tay.” Y hỏi: “Đó là cái gì và như thế nào, thưa Thượng Đế ?” Allah đáp: “Bằng sự tha thứ của người cho người anh em này.” Y liền đáp: “Lạy Thượng Đế, bề tôi đã tha thứ cho y rồi.” Allah bảo:

{خُذْ بِيَدِ أَخِيكَ وَادْخُلْ مَعَهُ إِلَى الْجَنَّةِ}

“Người hãy nắm tay người anh em này mà cùng vào thiên đàng.” Đến đây Nabi ﷺ bật cười trở lại.

﴿خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ﴾ الأعراف: 199

﴿Hãy lượng thứ và chỉ thị làm điều nào đúng nhưng hãy lánh xa những kẻ ngu dốt.﴾ Al-A'raaf: 199 (Chương 7).

Thân hữu Muslim, cả cuộc đời Nabi ﷺ luôn là tấm gương mẫu vĩ đại cho việc vị tha và lượng thứ đó. Nổi bật nhất là sau hai mươi một năm kể từ khi Rasul ﷺ nhận lãnh sứ mạng đến ngày thống lãnh Makkah Người đã từng bị quần dân Quraish hành hạ, đánh đập, mắng chửi, đuổi giết, bị ép phải bỏ quê hương xứ sở Makkah, nơi chôn nhau cắt rốn của Người, biết bao thân tín và bằng hữu của Người đã bị Quraish sát hại, biết bao giọt máu của Người đã rơi vì kiếm Quraish chém phải, trên cơ thể Người vẫn còn in hằn vết thương do kiếm họ để lại. Vây mà đến năm thứ 8 Hồi lịch, được Allah phù hộ thống lãnh được Makkah, tất cả tù binh Quraish đang bị trói chờ Người xét xử, còn Người thì hiên ngang đứng trên cửa Ka'bah nhìn họ mà tuyên bố:

{إِذْهَبُوا فَإِنَّتُمْ الطَّلَاقُ}

“Mọi người hãy đi đi, tất cả được tự do.” Với tấm lòng độ lượng đó làm cho quần chúng Quraish và thiên hạ từng đoàn gia nhập vào Islam. Vây lại, bản tính vị tha và lượng thứ vốn là đức tính chung của tất cả Nabi như Người trước đây,

﴿لَا تَثْرِيْبَ عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ يُغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ يوسف: 92

﴿Ngày hôm nay không còn gì phải khiển trách mọi người nữa, cầu xin Allah tha thứ cho tất cả. Bởi Ngài là Đấng Khoan Dung nhất của những người tỏ lòng khoan dung.﴾ Yusuf : 92 (chương 12).

Noi theo tấm gương vĩ đại của Nabi ﷺ, giới Sahabah cũng đã vị tha cho tất cả những ai gây bất công cho họ, điển hình như Abu Bakr ﷺ đã lượng thứ cho Mishtoh ﷺ đã vu khống con gái ông, A'-ishah ﷺ ngoại tình, trong khi

cả hai là họ hàng, cộng thêm Mishtoh ﷺ được Abu Bakr ﷺ cấp dưỡng thường xuyên. Sau khi, A'-ishah ﷺ được Allah minh oan thì Abu Bakr ﷺ tức giận mà tuyên bố cắt đứt phần cấp dưỡng đó, lúc đó Allah thiên khải:

﴿وَلْيَعْمُوا وَلِيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ﴾ النور: 22

«**Thôi các người hãy độ lượng mà bỏ qua (mọi việc). Chẳng lẽ các người không muốn được Allah tha thứ cho các người sao ?**» Al-Noor: 22 (chương 24). Nghe được lời phán Abu Bakr ﷺ vừa khóc vừa nói: “*Không đâu, lạy Thượng Đế của bề tôi, bề tôi rất muốn được Ngài tha thứ cho bề tôi.*” Thế là Abu Bakr ﷺ đã lượng thứ cho những ai từng vu khống con gái ông và đích thân mình mang phần lương thực cấp dưỡng đến tận tay Mishtoh ﷺ, kèm theo lời hứa sẽ không bao giờ cắt phần cấp dưỡng này.

Một người Muslim có đức tin thật ắt sẽ có con tim trong sáng và chắc sẽ hưởng được phúc lộc trọng hậu nơi Allah, giống như trong một lần đến ba ngày liên tiếp Rasul ﷺ lặp lại mỗi câu nói:

{يَظْلُعُ عَلَيْكُمُ الْآنَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْحَنَّةِ}

“**Ngay giờ đây sẽ xuất hiện trước mặt các người người đàn ông thuộc dân cư thiên đàng.**” Do thắc mắc không biết người đàn ông đó làm gì lại được diễm phúc thế, nên Abdullah bin A'mr bin Al-O's ﷺ viển có tá túc nhà người đàn ông đó. Qua ba ngày ba đêm theo dõi thì Abdullah ﷺ không thấy người đàn ông hành đạo Sunnah nhiều ngoài bốn phận bắt buộc nên thú thật và hỏi ông ta: “*Điều gì khiến anh được vào thiên đàng vậy?*” Người đàn ông nói:

{مَا هُوَ إِلَّا مَا رَأَيْتَ غَيْرَ أَنِّي لَا أَجِدُ فِي نَفْسِي لِأَحَدٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ غِشًّا، وَلَا أَحْسُدُ أَحَدًا عَلَى خَيْرٍ أَعْطَاهُ اللَّهُ إِيَّاهُ}

“*Có lẽ anh đã thấy hết những gì tôi đã làm trong những ngày qua, ngoại điều trong lòng tôi không tí giận hờn một người Muslim nào và cũng không ganh tị một ai với những gì Allah đã ban cho họ.*” Thấy rằng, bản tính vị tha và lượng thứ là bản tính nổi trội của người có đức tin, một khi anh muốn đạt được địa vị cao nơi Allah thì hãy lượng thứ cho mọi người ắt sẽ được Allah lượng thứ lại cho anh, hãy luôn ghi nhớ khi anh bị ai mắng chửi, bị ai nói xấu thì anh hãy lượng thứ xóa hết tất cả cho họ mà nguyện cầu: “*Lạy Allah, bề tôi xóa hết mọi lỗi lầm của họ với hi vọng được lòng vị tha và lượng thứ nơi Ngài.*”

﴿فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ﴾ الشورى: 40

«**Tuy nhiên, người nào lượng thứ bỏ qua và giải hòa thì phần thưởng của y sẽ ở nơi Allah.**» Al-Shura: 40 (chương 42).

Một phạm nhân tên Thumaamah bin Uthaal, ông là thủ lĩnh của một bộ tộc nổi tiếng ở Yemen và là một thương gia giàu có, khi bị áp giải đến gặp Nabi ﷺ thì Người ra lệnh trói ông vào cây cột trong Masjid, mỗi lần đến gặp ông thì Nabi ﷺ hỏi: “**Ông muốn gì hỏi Thumaamah bin Uthaal ?**” Ông đáp: “*Nếu Người giết ta thì nợ máu sẽ trả bằng máu, còn nếu Người phóng thích ta thì ta là người biết ơn, còn nếu Người muốn tiền cứ việc ra giá.*” Cứ thế mỗi ngày Rasul ﷺ đến gặp ông ta một lần và hỏi câu hỏi tương tự thì ông ta vẫn trả lời bằng câu trả lời của

ngày đầu tiên. Đến một ngày, Rasul ﷺ ra lệnh thả ông ra. Thumaamah liền rời khỏi Madinah, tắm rửa sạch sẽ và ăn mặc tươm tắp quay lại Masjid và thấy mọi người vẫn đang bên cạnh Nabi ﷺ, ông nói: *“Thưa Rasul của Allah, trước đây gương mặt của Người làm tôi ghét nhất, tôn giáo của Người làm tôi thù nhất và quê hương của Người vốn tôi không muốn đặt chân đến, còn giờ đây gương mặt của Người làm tôi thương yêu nhất, tôn giáo của Người làm tôi hãnh diện nhất và quê hương của Người là nơi tôi muốn đến nhất. Tôi xin tuyên thệ Ash ha du al laa i laa ha il lol loh wa ash ha du an na ka ro su lul loh.”* Thế là Thumaamah đã gia nhập vào đại gia đình Islam chỉ vì bản tính vị tha từ Nabi ﷺ.

Trong thời U'mar ﷺ làm thủ lĩnh, có một nữ nô tì của bà Sofiyah ﷺ vợ của Nabi ﷺ đã phạm một tội nghiêm trọng, ả đến báo giả dối với U'mar ﷺ là bà Sofiyah ﷺ cải đạo sang Do Thái, do bà rất tôn trọng ngày thứ bảy và thương yêu người Do Thái hơn người Muslim. U'mar ﷺ liền tìm đến gặp bà mà hỏi: *“Sự thật có như thế không, hỡi mẹ của tín đồ có đức tin?”* Bà đáp: *“Không đâu, không hề có. Đó là trước khi tôi vào Islam, giờ đây không ngày nào được tôi yêu thích hơn ngày thứ sáu và không tôn giáo nào được tôi trân trọng hơn Islam, tôi không hề yêu thích người Do Thái. Ai đã báo với thủ lĩnh như thế?”* U'mar ﷺ đáp: *“Là nữ tì của bà?”* Bà Sofiyah ﷺ lập tức cho gọi nữ tì đến: *“Có phải cô đã nói như thế không?”* Nữ tì đáp: *“Đúng vậy.”* Bà Sofiyah ﷺ hỏi: *“Tại sao cô làm thế?”* Nữ tì đáp: *“Là do Shayton xúi dục tôi.”* Bà Sofiyah ﷺ nói: *“Vậy cô hãy đi đi, ta trả tự do cho người vì Allah.”*

﴿وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ آل عمران: 134

﴿Và luôn kiềm hãm được cơn thịnh nộ khi giận, luôn lượng thứ cho mọi người. Bởi Allah rất thương yêu người làm điều tốt.﴾ Ali I'mraan: 134 (chương 3).

Ông Ahnath bin Qois nổi tiếng với bản tính vị tha và lượng thứ, một ngày nọ có một người đàn ông đến gặp ông mà nói: *“Hỡi Ahnath, nếu nhà ngươi dám nói động đến tao một tiếng, tao sẽ trả lại nhà ngươi gấp mười lần.”* Ông Ahnath đáp: *“Còn tôi nếu như ông có mắng chửi tôi mười tiếng tôi cũng sẽ không đáp lại ông dù một tiếng.”*

﴿ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾ وَمَا يُلْقِهَا إِلَّا الَّذِينَ

صَبَرُوا وَمَا يُلْقِهَا إِلَّا ذُو حِظٍّ عَظِيمٍ ﴿٣٥﴾ فصلت: 34 - 35

﴿Hãy dùng điều thiện mà đẩy lùi điều ác. Rồi Người sẽ thấy kẻ ôm lòng hận thù Người sẽ trở thành người bạn thân tình của Người * Và không ai được phú cho đức tính đó ngoại trừ những người thật sự kiên nhẫn và không ai được phú cho đức tính đó ngoại trừ người có phần số lớn (được vào Thiên Đàng).﴾ Fussilat: 34 - 35 (Chương 41).

Trong những kẻ sách thấp hèn mà lũ Shayton cũng như kẻ thù đã dùng thành công để chia rẽ cộng đồng Islam, là chúng tạo hiềm khích, tạo hận thù giữa mọi người, chúng tìm cơ hội chia cắt cuộc sống êm ả của vợ chồng. Nhằm phòng ngừa và trả đòn lại hạ sách đó của chúng thì mỗi tín đồ Muslim phải luôn tự giác cải

thiện mối quan hệ giữa chúng ta với nhau, tự giác cải thiện cuộc sống vợ chồng, tự giác cải thiện mối quan hệ cha con, mối quan hệ anh em, mối quan hệ hàng xóm láng giềng, mối quan hệ đồng nghiệp... và việc cải thiện này được xem là hình thức thờ phượng kính dâng Allah,

﴿لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ﴾ النساء: 114

«**Những lời nói nhiều của thiên hạ không có điều gì tốt cả, trừ phi, ai đó truyền lệnh thực thi việc bố thí hoặc làm điều lành hoặc hòa giải giữa nhân loại.**» Al-Nisa: 114 (chương 4).

Trước đây, có một người đàn ông dân Al-Ansaar tên là U'mron, ông với vợ mình nảy sinh xung đột dẫn đến hậu quả ông nổi giận mà nhốt vợ trong nhà, cấm bà đi thăm viếng gia đình. Nhận được tin gia đình bên vợ đến cường bức mà đưa vợ ông về gia đình vợ, còn ông thì tìm đến dòng họ cầu cứu. Từ đó hai gia đình trở thành thù địch nhau, mối thù hận đó ngày càng lớn hơn, mạnh mẽ hơn. Bắt được tin Rasul صلی اللہ علیہ وسلم liền bảo một số Sahabah đến gặp hai gia đình mà giải hòa, lúc đó Allah thiên khai:

﴿إِن فَاءَتْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٩﴾ الحجرات: 9 - 10

«**Nếu (nhóm áp bức) chịu nhượng bộ thì hãy hòa giải hai nhóm một cách công bằng và vô tư. Quả thật, Allah rất yêu thương những người liêm chính. * Chỉ có những người có đức tin mới là anh em của nhau, do đó, hãy luôn hòa giải với nhau (mọi khi giận hờn, tranh luận). Hãy luôn luôn kính sợ Allah để may ra các người được thương xót.**» Al-Hujuraat: 9 – 10 (chương 49).

Islam luôn là tôn giáo dẫn đầu việc cải thiện mối quan hệ giữa các cá thể trong gia đình và xã hội, nên có Hadith Rasul صلی اللہ علیہ وسلم đã báo cứ mỗi sáng mỗi khớp xương trên cơ thể chúng ta cần được bố thí thay chúng nhằm tạ ơn Allah đã cho chúng vẫn còn linh hoạt, nhưng bố thí bằng cách nào, ra sao thì Rasul صلی اللہ علیہ وسلم đã liệt kê rất nhiều cách để con người có thể áp dụng mà bố thí tạ ơn Allah, thấy rằng cách làm đầu tiên trong bảng liệt kê đó chính là:

{يَعْدِلُ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ صَدَقَةٌ}

“**Hòa giải giữa hai người là sự bố thí.**” Hadith do Al-Bukhari và Muslim ghi. Cho nên, mỗi tín đồ cần tự giác hơn nữa việc hòa giải mọi hiềm khích xảy ra trong gia đình, trong tập thể, trong xã hội mà chúng ta đang sống, âu đây lại là hành động được Allah yêu thương và khích lệ qua lời phán:

﴿وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنفُسُ الشُّحَّ﴾ النساء: 128

«**Và hòa giải luôn luôn là một giải pháp tốt. Tuy nhiên, trong cơ thể vốn luôn tồn tại bản tính tham lam, keo kiệt.**» Al-Nisa: 128 (chương 4), câu Kinh khẳng định trong con người vốn tồn tại bản tính tham lam và keo kiệt, và giải pháp tốt nhất để trừ khử bản tính xấu đó bằng cách hòa giải và cải thiện mối quan hệ giữa chúng ta mỗi khi xung đột. Bởi lẽ, lúc tranh cãi không ai còn nhớ đến ưu điểm của đối phương, kể cả vợ chồng cũng không ngoại lệ. Một giải

pháp tốt nhất lúc này là mỗi bên cần ngồi tĩnh tâm suy nghĩ mà nhớ lại các ưu điểm của đối phương đã làm rồi vì sợ Allah mà nhượng bộ một ít để hàn gắn lại nhau lại.

﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ الأنفال: 1

«**Các người hãy hết lòng kính sợ Allah mà cải thiện mối quan hệ giữa các người, và hãy tuân lệnh Allah và Rasul của Ngài nếu các người là tín đồ Mumin (có đức tin).**» Al-Anfaal: 1 (chương 8). Trong câu Kinh Allah ra lệnh mỗi tín đồ cần kính sợ Ngài trước tiên rồi mới tự giác cải thiện và hòa giải xung đột với nhau, bởi nếu như ai cũng khăng khăng làm theo ý của mình, không ai nhường ai thì làm sau hòa giải cho được, cho nên mỗi bên cần phải kính sợ Allah mà nhượng bộ một ít để được hợp nhất.

Còn về xung đột vợ chồng, nếu cả hai thật sự muốn hòa giải thì Allah sẽ phù hộ họ hòa thuận trở lại, như Ngài đã hứa:

﴿إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا﴾ النساء: 35

«**Nếu như cả hai vợ chồng thật sự muốn hòa giải, Allah sẽ phù hộ chúng hòa thuận nhau. Quả thật, Allah luôn am tường, luôn thấu đáo (mọi vật, mọi việc).**» Al-Nisa: 35 (chương 4). Nếu như cả hai vợ chồng đều có ý định xấu thì họ chẳng bao giờ được Allah phù hộ hòa hợp lại, vì vậy, mỗi vợ chồng cần có một định tâm tốt đẹp sau khi có xung đột xảy ra.

Trong một lần nảy sinh mâu thuẫn giữa hai bộ lạc Al-Aws và Al-Khazraj, một người Do Thái tên Shah bin Qois lợi dụng cơ hội âm thầm lần lượt tìm gặp từng bộ lạc để nói xấu về bộ lạc kia làm cho mâu thuẫn nghiêm trọng hơn gần như tuyệt vọng. Thấy đó, hậu quả của hành động nói xấu là chia rẽ đoàn kết, chia rẽ vợ chồng, nó còn nguy hiểm hơn cả pháp thuật. Bất được tin Rasul صلی اللہ علیہ وسلم liền nổi giận và tức tốc tìm đến họ, Người bảo: “**Các người dám dùng cách nguy hiểm để giải quyết xung đột trong khi Ta hãy còn sống trong các người sao ?**” Nói xong Người xướng đọc cho họ nghe câu Kinh:

﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ

قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا﴾ آل عمران: 103

«**Các người hãy cùng nhau bám chặt lấy sợi dây (Islam) mà Allah đã giảng cho các người và chớ chia rẽ lẫn nhau, và hãy nhớ lại ân huệ của Allah đã ban cho các người khi các người hãy còn là kẻ thù của nhau, Ngài đã kết hợp trái tim của các người lại với nhau rồi với hồng ân đó mà các người đã trở thành anh em của nhau.**» Ali I'mraan: 103 (chương 3).

Thân hữu Muslim, trong những việc làm vĩ đại được Allah ban thưởng trọng hậu và yêu thích là lòng vị tha, lượng thứ cho những ai làm sai với mình đồng thời tự giác hàn gắn, cải thiện và hòa giải mối quan hệ giữa chúng ta với nhau, bởi tất cả chúng ta vốn cũng là một con người phạm, lúc sai lúc đúng, lúc tốt lúc xấu, thế tại sao mỗi chúng ta không tự kiểm điểm bản thân mình trước khi nói rằng người khác đã sai với mình, và vì kính sợ Allah chúng ta hãy nhượng bộ một bước lập tức vấn đề được giải quyết và được hòa thuận trở lại.

Cầu xin Allah thống nhất lời nói, suy nghĩ và quyết định của toàn thể cộng đồng Islam luôn bám lấy Qur'an và Sunnah. Amin.

Cầu xin bình an và phúc lành cho Nabi Muhammad, cho gia quyến của Người cùng tất cả bằng hữu của Người.

Soạn và trích từ bài thuyết giảng của
Sheikh Nabeel Al-I'wadh

